

„Přežije-li kultura, přežije národ.“

– Jan Mládek

TISKOVÁ ZPRÁVA

Olga Karlíková: Naslouchání

8. 9. – 8. 11. 2020

Museum Kampa ve spolupráci se Sophistica Gallery, Praha připravilo retrospektivní výstavu Olgy Karlíkové, která vstoupila do povědomí kulturní veřejnosti především díky svým originálním výtvarným záznamům ptačích zpěvů a dalších akustických přírodních jevů. Výstava představí celý rozsah tvorby autorky, jež sehrála v kontextu českého umění druhé poloviny 20. století významnou roli a dodnes ovlivňuje mladší generace.

Jako absolventka Ateliéru textilního výtvarnictví Antonína Kybala na Vysoké škole uměleckoprůmyslové Olga Karlíková profesně zakotvila v Ústavu oděvní a bytové kultury (ÚBOK) v Praze (1949–1976), kde se výrazně podílela na podobě českého moderního textilu i jeho úspěšné prezentaci například na Expo58 v Bruselu či XII. milánském Trienále v roce 1960. Patřila mezi přední tváře českého textilního designu své doby. Především v šedesátých letech se také věnovala grafické a ilustrační tvorbě – např. pro časopis Světová literatura vytvořila technikou frotáže ilustrace řady textů zahraničních autorů.

Souběžně se svou profesí rozvíjela svůj malířský talent. Základním principem její volné tvorby byl od počátku niterný vztah k přírodě – pokorné a hlubinné naslouchání jejím subtilním projevům. Pojem „naslouchání“, použitý v názvu výstavy, se tedy nevztahuje jen k výtvarně zachyceným sluchovým vjemům, které lze považovat za jeden z neoriginálnějších přínosů Olgy Karlíkové světovému proudu nové citlivosti k přírodě v umění – upozorňuje především na senzitivní, soustředěnou pozornost, s níž autorka systematicky zpracovávala zdánlivě běžné přírodní jevy (morfologii zemské kůry, mořský odliv a příliv i pohyby vln, odrazy světla na hladině, lety a zpěvy ptáků...).

Výstava, rozčleněná do čtyř základních symbolicky pojmenovaných částí – Země, Voda, Prostor a Zpěvy, je umístěna ve dvou podlažích výstavního prostoru Musea Kampa, jejichž pořadí si může návštěvník sám zvolit.

Sál v prvním poschodí je zasvěcen Zpěvům. Největší pozornost je zde věnována malbám a početným kresebným studiím zpěvů ptáků: Během bezmála čtyřiceti let Olga Karlíková vytvořila grafické kódy pro hlasy několika desítek druhů a věnovala se také kresebným notacím celých ptačích sborů v průběhu delšího časového úseku. V této části výstavy jsou rovněž zastoupeny záznamy hlasů žab a velryb, jakož i hudby, především *Listů důvěrných* Leoše Janáčka.

„Přežije-li kultura, přežije národ.“

– Jan Mládek

Dva sály ve druhém poschodí diváky seznamují s dalšími stěžejními tématy Olgy Karlíkové, v nichž se obrací k základním elementům – Zemi, Vodě a Prostoru. Ve vybraných ukázkách na centrálním panelu je představena také její raná tvorba ovlivněná jejím učitelem Václavem Bartovským, stejně jako autorčiny ilustrace a návrhy textilií i jejich realizace.

Cílem profilové retrospektivní výstavy Olgy Karlíkové je poskytnout ucelený obraz o všech fazetách jejího mnohostranného díla, které je oslavou univerzálního řádu a krásy přírody. Její autentická tvorba zrála po léta v ústraní – svým podpisem Charty 77 totiž ztratila možnost oficiálně své práce prezentovat. Současná výstava je v tomto ohledu i splátkou dluhu vůči výrazné osobnosti české výtvarné scény.

Exponáty na výstavu zapůjčily COLLETT Prague | Munich, Galerie Benedikta Rejta v Lounech, Galerie moderního umění v Hradci Králové, Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem, Galerie umění Karlovy Vary, Galerie Zlatá husa, Praha, Nadační fond 8smička, Humpolec, Národní galerie Praha, Uměleckoprůmyslové museum v Praze, soukromí sběratelé a rodina autorky.

Výstavu doprovází obsáhlá **monografie Olga Karlíková 1923–2004 – Naslouchání / Listening**, kterou vydává Sophistica Gallery, Praha. Ve studiích Terezie Zemánkové, Johany Lomové, Anežky Šimkové, Pavla Klusáka, Václava Cílka a Víta Zavadila, doplněných texty z autorčiných poznámkových zápisů, přibližuje na 424 stranách s 317 reprodukcemi portrét vzácné ryzí tvůrčí osobnosti.

Olga KARLÍKOVÁ: Naslouchání

8. 9. – 8. 11. 2020

Kurátorky: Terezie Zemánková, Anežka Šimková

Doprovodný program: museumkampa.cz/udalosti/

Další informace: jana.pelouchova@museumkampa.cz, m: 724 22 88 38

Hlavní partner Musea Kampa: Česká spořitelna

Partneři Musea Kampa: Hlavní město Praha, Městská část Praha 1, Ministerstvo kultury ČR

Mediální partneři Musea Kampa: Blesk, Rádio Impuls, BigMedia

OLGA KARLÍKOVÁ 1923–2004

1923 Narodila se 6. ledna v Praze jako druhé dítě Olze Karlíkové, rozené Zajíčkové, a Leopoldu Karlíkovi, vlastníkovi České mezinárodní dopravní společnosti Karlík a spol. V rodném novogotickém „Rožánkově“ domě v Chotkově ulici na Malé Straně žila do jeho asanace v roce 1966.

1939–1940 Po absolutoriu Francouzského lycea studuje na grafické škole Jaroslava Švába *Officina Pragensis*.

1941–1944 Uměleckoprůmyslová škola v Praze: Ateliér kresby, malby, písma a užité grafiky prof. Jaroslava Bendy a Ateliér užité grafiky, knižního umění a propagace prof. Antonína Strnadela.

1945–1948 Vysoká škola uměleckoprůmyslová: Ateliér textilního výtvarnictví prof. Antonína Kybala.

V rané fázi své malířské tvorby vytvořila řadu krajinomaleb především z jižních Čech, ale také portréty členů rodiny a přátel.

1947 Sňatek se sochařem Jiřím Novákem (1922–2010). Manželství trvalo do roku 1960.

1948 26. června se jí narodila dcera Olga.

1949–1976 Zaměstnaná v podniku Textilní tvorba, později Ústavu bytové a oděvní kultury (ÚBOK).

1955–1960 Její umělecký rozvoj ovlivnil malíř Václav Bartovský a především tehdejší teoretik ÚBOKu Jindřich Chaloupecký, s nímž ji pojilo celoživotní přátelství.

1957 Členství v tvůrčí skupině užitého umění *Bilance*, účast na jejích členských výstavách v letech 1958–1963.

Stýká se s umělci z okruhu volného uskupení UB 12 (1961–1970), s nimiž sdílí obdobné umělecké názory. Byli to např. Václav Bartovský, Václav Boštík, Věra a Vladimír Janouškovi, Jiří John, Stanislav Kolíbal, Alena Kučerová, Jiří a Daisy Mrázkovi, Vlasta Prachatická, Adriena Šimotová, důležitý byl vliv Mikuláše Medka.

1958 Tvorba ÚBOKu včetně textilií Olgy Karlíkové úspěšně reprezentovala Československo na mezinárodní výstavě *Exp58* v Bruselu. Během cesty do Belgie navštívila také pobřeží Severního moře.

1959 První samostatná *Výstava textilu a obrazů* v Galerii Československý spisovatel v Praze.

1960 Účast na XII. Trienále designu a architektury v Miláně. V rámci kolekce ÚBOKu zde vystavila koberec a dekorativní tkaniny.

60. léta Dynamické tvůrčí období, kdy rozvíjí svou profesní kariéru textilní výtvarnice, navrhuje dekorační tkaniny, tapisérie a koberce.

Vytváří návrhy filmových plakátů a technikou frotáže také ilustrace pro časopis *Světová literatura* (1962–1966).

Po asanaci rodného domu se stěhuje do Thunovské ulice na Malé Straně.

Podniká cesty do zahraničí: Varšava, Moskva, Leningrad, Francie – Paříž, Bretaň, Provence.

Často pobývá na chalupě v Deštné u Dubé na Českolipsku, stále ale jezdí také do jižních Čech.

1964 Druhá samostatná výstava v Galerii mladých Alšovy sítě Umělecké besedy v Praze představuje novou polohu její malby ovlivněné informelem.

1965 První kresebný záznam ptačího zpěvu. Grafické záznamy zpěvu ptáků, žab, velryb, ale i hudby se v následujících letech stanou hlavními tématy její tvorby.

1975 Poprvé vystavuje kresby a obrazy ptačích zpěvů v Galerii Ve věži v Mělníku (společně se Svatoplukem Klimešem).

1976 Odchází do předčasné penze.

1977 Podepisuje Chartu 77. Následuje vyloučení z SČSVU. Nadále vystavuje pouze v neoficiálních výstavních prostorech.

V malířské tvorbě Olgy Karlíkové se i díky cestě k Atlantiku objevuje silné téma moře a oceánu.

1983 Výstava v klášteře v Doksanech poprvé představila kontinuální linii její tvorby.

1986 V pražské Galerii Opatov připravil Jaroslav Krbůšek její výstavu, která byla ale vzápětí zrušena.

1987 Jindřich Štreit uspořádal její výstavu na Sovinci.

1988 Výstava v Ústavu makromolekulární chemie v Praze.

90. léta Po roce 1989 začíná být doceňován její originální přínos pro české výtvarné umění. Vystavuje samostatně, ale její práce jsou součástí i velkých tematických výstav. (První výstavu její tvorby uspořádala Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem v roce 1990).

1992 Nově objeveným tématem její tvorby se stává záznam pohybu Země vůči Slunci.

1993 Výstava *Zemi / Olga Karlíková a konceptuální přátelé (Miloš Šejn, Milan Maur a Marian Palla)* v Českém muzeu výtvarných umění v Praze dokumentovala sounáležitost ekologického smýšlení Olgy Karlíkové s generačně mladšími kolegy.

2004 5. srpna umírá v Mělníku.

Výběr z citátů Olgy Karlíkové:

*Snad nejde ani tolik o to dělat umění, jako uvidět či pocítit a říci něco podstatného z tohoto světa
Malování je nejkrásnější dobrodružství. Člověk by uvěřil, že už na samém začátku bylo rozhodnuto, jen
nám to bylo až k samému dokončení zatajeno.*

Moře, (tjó, moře), ale člověk ho může zažívat stále v sobě, má-li tu touhu.

Někdy jsou ze všeho nakonec jen tři linky. Ale jak dlouho trvalo, než je člověk našel.

*A ještě si vzpomněl jeden skřivan, že před nocí musí, musí polím a květinám, stromům, ptákům a oblakům,
zvířatům, lidem připomenout, jak je život krásný, když je v srdci tolik lásky.*

*Ale teď právě někde v dálce se pokouší kos o zpěv, tiše šumí drobný déšť a v tuto chvíli se něco ve mně zase
tiše a laskavě ukládá.*

Je tu okamžik, který, nepropaseme-li jej, otvírá nám, udiveným, skrytá tajemství, která v sobě nosíme.